

"סדר ראש חודש" - סעודת ראש חודש כיתתית

ראש חודש כית"ך:

ראש חודש נמנה בתורה יחד עם שאר המועדים שמקריבים בהם קרבנות מוסף לכבוד קדושת היום. חכמים למדו ש"גם ראש חודש נקרא מועד" (פסחים ע"ז, א'), והיו תוקעים בו בחצוצרות, שנאמר (במדבר י' י'): "וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצצרת על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם". במקדש היו מקריבים קרבנות ומריעים בחצוצרות, אך גם מחוץ למקדש ציינו את ראשי החודשים:

דוד ויהונתן וסעודת ראש חודש

שמואל א', כ': יהונתן ודוד משוחחים בעת אירוע ראש חודש אצל המלך שאול. "ויאמר דוד אל יהונתן: הנה חדש מחר, ואנכי ישב אשב עם המלך לאכול... אם פקד יפקדני אביך, ואמרת נשאל נשאל ממני דוד לרוץ בית לחם עירו, כי זבח הימים שם לכל המשפחה". בקטע זה, הנקרא בהפטרת שבת ערב ראש חודש, אנו למדים כי בראשי חודשים הייתה נהוגה התכנסות משפחתית חגיגת מלווה בסעודה, וכך גם נהג המלך שאול. במקרה הזה אף מצוין כי ראש חודש היה יומיים, ושאל מתרעם על דוד שנפקד מקומו בסעודה בשני הימים.

סיפור האישה השונמית מלמד שבראשי חודשים היו נוהגים ללכת אל הנביא:

מפני קדושתו של ראש חודש, היו רגילים להקביל בו את פני הרב. בסיפור אלישע והאישה השונמית המופיע במלכים ב' ד' נאמר: "מדוע את הלכת אליו היום? לא חדש ולא שבת!" בעלה של האישה השונמית לא מבין מדוע היא רוצה ללכת אל איש האלוקים אם כעת לא שבת ולא ראש חודש.

מה בדיוק היה תוכן של ההתכנסויות המשפחתיות, השבטיות והקהילתיות בראשי חודשים - אין אנו יודעים. יש עדות בהן מצוין ראש חודש במאכל מיוחד ולבוש מיוחד ונשים נהגו שלא לעשות בו מלאכה. ברור כי זה היה יום חגיגי ומיוחד, המאפשר אתנחתא מן השגרה, מחשבות על סיכום ועל התחדשות, ממש כמו ראש השנה קטן... ולכן אולי גם צמים בערב ראש חודש ומכנים אותו "יום כיפור קטן".

נקודת לדיון עם הכיתה:

מה משמח אותנו? 🚩

מהי החגיגה המושלמת עבורנו? 🚩

"דור לדור יביע אומר" - נציע לתלמידים לראיין הורים, סבים וסבתות, דודים, כיצד נהגו לציין את ראש חודש.